

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і аудит операційних доходів та витрат
(на прикладі ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД»)»

Виконавець:

студентка ЦЗФН 6 курс група М-2

Радева Лариса Георгіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ринкові взаємовідносини між суб'єктам господарювання складні та багатогранні, і кожне підприємство, що функціонує в умовах гострої конкурентної боротьби, повинно організувати таку систему бухгалтерського обліку, яка забезпечить управлінців надійною, своєчасною, корисною інформацією про фінансово-господарську діяльність та допоможе приймати обґрунтовані фінансові та управлінські рішення, спрямовані на забезпечення економічної стійкості підприємств. Метою функціонування підприємницьких структур будь-якої сфери діяльності є отримання прибутку. А відтак реалізація фінансової стратегії підприємства значною мірою залежить від рівня управління його операційними доходами та витратами як основними складовими формування фінансових результатів. Тому актуалізується проблема організації вискоєфективної системи обліку та аудиту забезпечення формування доходів та витрат операційної діяльності підприємства, яка буде сприяти надходженню та обробці якісної інформації для потреб управління і пошуку на цій основі способів підвищення прибутковості підприємства і зміцнення його конкурентних позицій на ринку.

Мета дослідження полягає в дослідженні теоретичних та практичних аспектів формування операційних доходів та витрат та наданні практичних рекомендацій з удосконалення обліково-аналітичного забезпечення підвищення прибутковості підприємства з метою зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Завдання дослідження:

розглянути економічний та обліковий аспекти визначення сутності доходів та витрат суб'єкта підприємницької діяльності;

- вивчити нормативно-законодавче регулювання систематизації в бухгалтерському обліку інформації про формування доходів та витрат за видами діяльності;

- визначити особливості визнання доходів та витрат за національними та міжнародними стандартами;

- вивчити об'єкт дослідження на основі інформації річної фінансової, статистичної звітності та даних внутрішнього обліку підприємства;

- встановити за допомогою аудиту достовірності повноти відображення та правильності визначення доходів та витрат операційної діяльності;

- провести комплексну економічну оцінку діяльності підприємства з метою забезпечення стійкого економічного розвитку підприємства;

- надати конкретні рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення формування операційних доходів та витрат.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» в частині операцій, які пов'язані з формуванням операційних доходів та витрат підприємства.

Предметом дослідження є теоретично-методичні основи та практичні аспекти формування облікової інформації про доходи та витрати операційної діяльності підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи стали діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів, що дало можливість комплексно провести дослідження проблеми формування доходів та витрат. У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, узагальнення, а також методи економічного аналізу, економіко-статистичного моделювання.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування доходів діяльності підприємства, звітні дані Держкомстату України, податкова і фінансова звітність підприємства ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД», матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань. У процесі написання випускної роботи досліджені і використані наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів та вчених в області бухгалтерського і фінансового обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та 20-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено до друку тези: «Організаційно-методичні аспекти формування облікової політики щодо доходів підприємницької діяльності»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні та методичні основи обліку доходів та витрат підприємницької діяльності**» розглянуто сутність доходів та витрат з економічної та облікової точки зору, надано їх класифікацію за видами діяльності, наведено нормативно-правове регулювання організації обліку доходів згідно з національними П(С)БО, визначено умови визнання доходів та витрат за національними та міжнародними стандартами обліку

У другому розділі «Організаційно-методичні засади обліку операційних доходів та витрат ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» дано загальну організаційно-економічну характеристику діяльності об'єкта дослідження, висвітлено загальні питання організації обліку та складання фінансової та податкової звітності на підприємстві, наведено порядок документального оформлення визнання доходів та витрат, розкрито діючу систему обліку операційних доходів та витрат, зазначено основні напрямки поліпшення формування облікової інформації щодо операційних доходів та витрат, впровадження управлінського обліку на підприємстві

У третьому розділі «Діюча система аналізу та аудиту у теоретико-практичному аспекті та напрямки вдосконалення» проведено аналіз динаміки та структури операційних доходів та витрат та їх вплив на формування фінансового результату, визначено показники платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, представлено організаційні основи та методику проведення аудиту формування операційних доходів та витрат. Із застосуванням економіко-статистичного моделювання визначено основні фактори впливу на рентабельність продаж та обґрунтовано напрямки збільшення прибутковості підприємства, а саме – зростання обсягів виробництва (виконання робіт), зменшення собівартості реалізованої продукції та наданих послуг (виконаних робіт).

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Основним видом діяльності ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» є: виготовлення тротуарної плитки та виконання робіт з укладання тротуарної плитки згідно отриманих замовлень суб'єктам підприємницької діяльності. Згідно вимог чинного законодавства ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» відноситься до суб'єктів мікропідприємництва, у зв'язку з чим складає та подає у визначені терміни, спрощений фінансовий звіт за формою 1-мс «Баланс та 2-мс «Звіт про фінансові результати. Підприємство є платником податку на прибуток та податку на додану вартість, подає відповідні форми податкової звітності.

2. За результатами аналізу основних результативних показників діяльності ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» встановлено, що чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг зазнав кардинального зростання, що насамперед, обумовлено розширенням виробничих потужностей підприємства. У 2017 році виручка 3456,5 тис. грн., що на 823,1 тис. грн. більше у порівнянні з попереднім роком за рахунок збільшення кількості замовлень та клієнтів. Зростання собівартості у 2018 році відбувається нижчими темпами, унаслідок чого сталося збільшення валового прибутку у 2018 році порівняно з базовим періодом у сумі 398,2 тис. грн.

У своєму розпорядженні підприємство ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» має, в основному, оборотні активи. Для залучення у господарську діяльність

використовуються необоротні активи (основні засоби) на умовах операційної оренди.

3. На підприємстві облік виробничої діяльності по оформленню у бухгалтерському обліку всіх господарських операцій, оформленню первинних документів автоматизовано та ведеться за допомогою комп'ютерної програми "1С:Підприємство 8.2.". Сучасне облікове забезпечення операцій з відображення доходів та витрат операційної діяльності на підприємстві відповідає загальноприйнятим нормативно-методологічним підходам. Відповідно до наказу про облікову політику ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» бухгалтерський облік здійснюється з використанням загального Плану рахунків, в якому для узагальнення інформації доходи, витрати та фінансові результати діяльності призначені рахунки класу 7 «Доходи та результати діяльності» 9 «Витрати діяльності». Бухгалтерський облік формування операційних доходів та витрат організований відповідно загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку. Первинний облік формування операційних доходів і витрат діяльності відповідає всім правилам та нормам оформлення господарських операцій. Доходи та витрати операційної діяльності підприємства групуються в системі 1С та зводяться до синтетичних регістрів по відповідним рахункам витрат. З цього регістру дані потрапляють до загальної оборотно-сальдової відомості та до фінансової звітності підприємства.

4. За результатами проведеної діагностики формування операційних доходів та витрат встановлено, що у складі доходів від основної діяльності підприємство отримує доходи від реалізації продукції, товарів та доходами від виконання робіт та надання послуг з укладання тротуарної плитки. Проте основна доля належить доходам від реалізації виконаних робіт. Структурно динамічний аналіз показав, що за 2018 рік в порівнянні з 2017 роком зменшилась доля собівартості в об'ємі реалізації на 7,5 %, і склала у 2018 році 84,2%, таке зменшення собівартості супроводжувався збільшенням долі валового прибутку з 9,2% до 16,8%, тобто відбулося зростання на 7,6%. За аналізований період збільшилась доля адміністративних витрат на 1,2%, проте доля витрат на збут в чистому доході зменшилась. На ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» на протязі аналізованого періоду спостерігається хоча і незначна, проте позитивна динаміка ефективності витрат.

5. Розрахунок точки беззбитковості показує, що із збільшенням питомої ваги маржинального (валового) доходу у виручці від реалізації, а також збільшенням валового прибутку та зростанням чистого доходу від реалізації продукції суттєвого знизилась «критична точка обсягу продаж», що є позитивним моментом у виробничій діяльності підприємства, щоб покрити свої витрати підприємству з кожним роком необхідно реалізувати більше продукції та мінімізувати постійні та умовно-постійні витрати продукції. Разом з тим, за аналізований період на підприємстві значного зростання зазнав запас фінансової тривалості (міцності).

6. За результатами проведеного економіко-статистичного моделювання ефективності продажів ТОВ «ЕСТЕЙТ БІЛД» встановлено, що на

результативний показник рентабельність продажів суттєвий вплив мають такі фактори як обсяг товарообороту, рентабельність продукції, собівартість реалізації. Відтак, керівництву підприємства треба звернути увагу на необхідність розробки функціональної стратегії управління операційними доходами й витратами.

7. З метою поліпшення обліку операційних витрат підприємству рекомендовано в обліковій політиці відобразити наступні моменти:

- розмежування загальновиробничих витрат на постійні та змінні;
- метод обліку витрат та калькулювання собівартості;
- об'єкт обліку витрат, об'єкт калькулювання;

Підприємству ТОВ «ЕСТЕЙТ БЛД» рекомендовано деталізувати аналітичний облік операційних доходів та витрат не тільки в розрізі замовників, але і в розрізі одного замовника по об'єктах, а також в розрізі об'єктів за договорами (видами робіт).

Також рекомендовано здійснити впровадження управлінського обліку доходів та витрат. Методичне відображення обліку витрат у системі управління підприємством ТОВ «ЕСТЕЙТ БЛД» рекомендовано проводити за господарськими процесами:

1) облік витрат процесу постачання (накопичення інформації щодо витрат, пов'язаних із поставками сировини (комплектуючих і витратних матеріалів);

2) облік витрат процесу виробництва (систематизація облікових даних про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг), облік витрат на обслуговування процесу виробництва та послуг, калькулювання фактичної собівартості робіт та послуг, прийняття рішень щодо виконання замовлення тощо);

3) облік витрат процесу реалізації (формування обліково-аналітичної інформації про витрати, пов'язані з реалізацією робіт власного виробництва (послуг) та обслуговування клієнтів (замовників);

4) облік витрат процесу управління (формування обліково-аналітичної інформації про витрати, пов'язані з утриманням адміністративно-управлінського персоналу, з організацією, управлінням та координацією діяльності підприємства).

Запропоновані практичні рекомендації поліпшать систему обліку та контролю формування операційних доходів та витрат на підприємстві ТОВ «ЕСТЕЙТ БЛД» з метою прийняття управлінських рішень щодо оптимізації прибутку та забезпечення ефективного розвитку підприємства.

АНОТАЦІЯ

Радєва Л.Г. «Облік і аудит операційних доходів та витрат (на прикладі ТОВ «ЕСТЕЙТ-БІЛД»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «_____»
 071 «Облік і оподаткування _____» за магістерською програмою
 (шифр та назва спеціальності)
 професійного за спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». –
 (назва магістерської програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та класифікації операційних доходів та витрат, теоретико-методичні та практичні аспекти обліку доходів та витрат, умови визнання та оцінки з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів обліку.

Проаналізовано основні економічні показники розвитку підприємства, динаміку та структуру операційних доходів та витрат, діючу систему обліку та методіку проведення аудиту доходів та витрат операційної діяльності на підприємстві, вплив факторів внутрішнього середовища на прибутковість підприємства.

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації операційних доходів та витрат на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, удосконалення змісту облікової політики, впровадження управлінського обліку на підприємстві.

Ключові слова: операційна діяльність, доходи, витрати, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, аудит, моделювання, прибутковість

ANNOTATION

Radieva L. «Accounting and audit of operating income and costs (on the base of «ESTATE-BUILD» LLC)»

The work deals with Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «_____»
 071 “Accounting and taxation _____” under the master's program
 (code and name of the specialty)
 «__ Accounting, auditing and taxation of business activities __»
 (title of master program)

– Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

The work deals with the theoretical aspects of the determining and classification of operating income and costs, the theoretical and methodological and practical aspects of accounting for income and expenses, the conditions for recognition and evaluation, taking into account the requirements of national and international accounting standards.

Author analysis the main economic indicators of the enterprise development, dynamics and structure of operating income and expenses, the current accounting system and methodology for conducting the audit of operating income and expenses at the enterprise, the influence of internal environment factors on the profitability of the enterprise.

We have recommended the directions of improvement of accounting support of systematization of operating income and expenses on the basis of deepening of analytical of display of accounting information, improvement of the content of accounting policy, introduction of management accounting at the enterprise.

Keywords: operating activities, revenue, expenses, analytical accounting, synthetic accounting, analysis, audit, modeling, profitability